

ПРАКТИКА З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Методичні настанови
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
спеціальності 091 Біологія

Харків
2024

Міністерство освіти і науки України
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПРАКТИКА З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Методичні настанови
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 091 Біологія

Харків
2024

УДК 378.091.33-027.2:573(072)

П 69

Укладачі:

Упатова І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри природничих дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Купіна О., викладач кафедри природничих дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Борзик О., доктор філософії, старший викладач кафедри природничих дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Рецензенти:

Дехтярьова О., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри природничих дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Пузєєва С., керівник гуртка «Флористика та фітодизайн» еколого-натуралістичного відділу Комунального закладу «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості»

П 69 Практика з виховної роботи : метод. настанови для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спец. 091 Біологія / уклад. І. Упатова, О. Купіна, О. Борзик ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2024. – 55 с.

Методичні настанови укладено відповідно до освітньо-професійної програми «Біологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 091 Біологія і спрямовані на вирішення завдань вдосконалення практичної підготовки бакалаврів з біології.

У методичних настановах «Практика з виховної роботи» висвітлено загальні положення щодо організації та проведення практики, методичні настанови здобувачам освіти щодо проходження даного виду практики, систему контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти та зазначено рекомендовану літературу.

УДК 378.091.33-027.2:573(072)

*Затверджено на засіданні науково-методичної ради
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія» Харківської обласної ради
(Протокол № _____ від _____ р.)*

© ХГПА, 2024

© Упатова І., Купіна О., Борзик О.

ЗМІСТ

<u>ПЕРЕДМОВА</u>	5
<u>РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ</u>	6
<u>1.1. Структура практики</u>	6
<u>1.2. Мета та завдання практики</u>	6
<u>1.3. Програмні компетентності та результати навчання</u>	7
<u>1.4. Організація та керівництво практикою</u>	9
<u>1.5. Зміст практики з виховної роботи</u>	10
<u>1.6. Підбиття підсумків практики</u>	12
<u>РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ НАСТАНОВИ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ</u>	14
<u>2.1. Методичні настанови щодо розробки сценарію виховного заходу</u>	14
<u>2.2. Методичні настанови щодо підготовки виховних заходів різних типів</u>	16
<u>2.3. Методичні настанови до проведення виховного заходу</u>	22
<u>2.4. Методичні настанови до оформлення звітної документації з практики</u>	22
<u>РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПРАКТИКИ</u>	28
<u>3.1. Форми та методи контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти</u>	28
<u>3.2. Розподіл балів і критерії поточного оцінювання</u>	28
<u>3.3. Розподіл балів і критерії підсумкового оцінювання</u>	33
<u>3.4. Орієнтовні питання до підсумкового контролю з практики</u>	34

<u>ПІСЛЯМОВА</u>	35
<u>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	36
<u>ДОДАТКИ</u>	39
<u>Додаток А. Форма щоденника з практики</u>	39
<u>Додаток Б. Форма звіту про проходження практики</u>	52
<u>Додаток В. Вимоги до технічного оформлення документації з практики</u>	54
<u>Додаток Г. Орієнтовний навчально-тематичний план роботи гуртка еколого-натуралістичного напрямку «Флористика та фітодизайн інтер'єру»</u>	55

ПЕРЕДМОВА

Практична підготовка майбутніх фахівців за освітньо-професійною програмою «Біологія» як складний багатоаспектний процес реалізується впродовж усього терміну навчання. Водночас, підвищення якості освіти, забезпечення її мобільності, конкурентоздатності випускників на ринку праці та розширення можливостей для працевлаштування майбутніх бакалаврів з біології вимагає вдосконалення їх професійної підготовки та, відповідно, включення до циклу професійної підготовки «Практики з виховної роботи».

Педагогічна практика доповнює та посилює практичну підготовку студентів, забезпечуючи формування додаткових спеціальних компетентностей (СК-12, СК-13) та відповідних їм програмних результатів навчання (ПР25), що розширює можливості працевлаштування здобувачів освіти, зокрема, на педагогічні посади в закладах загальної середньої та позашкільної освіти. Вона реалізується відповідно до освітньо-професійної програми «Біологія», навчального плану спеціальності 091 Біологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти та Положення про організацію освітнього процесу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

У методичних настановах «Практика з виховної роботи» висвітлено загальні положення щодо організації та проведення практики, методичні настанови здобувачам освіти щодо проходження даного виду практики, систему контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти та зазначено рекомендовану літературу. Подано настанови та вимоги до складання і ведення щоденника практики, сценарію виховного заняття, методики його підготовки та проведення, наведено орієнтовні схеми аналізу і самоаналізу заняття.

У цілому методичні настанови містять основні положення та вимоги щодо проходження майбутніми бакалаврами з біології практики з виховної роботи і призначені для якісної практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 091 Біологія у системі змішаного навчання (режим-online та offline).

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

1.1. Структура практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 год. Аудиторних годин – 60 год. Самостійна робота – 30 год. Тривалість практики – 2 тижні	Галузь знань – 09 Біологія	Цикл професійної підготовки	
	Спеціальність – 091 Біологія	Рік підготовки	
	Освітня кваліфікація – бакалавр з біології	2-й	3-й
		Семестри	
		3-й	5-й
		Аудиторних годин	
	Рівень вищої освіти – бакалавр	30 год.	30 год.
		Самостійна робота	
		15 год.	15 год.
		Вид контролю	
		залік	

Мова навчання – українська.

Співвідношення кількості годин аудиторних годин до самостійної роботи становить: 60 год. – аудиторні заняття, 30 год. – самостійна робота (66,7% : 33,3%).

1.2. Мета та завдання практики

Мета практики полягає у набутті майбутніми бакалаврами з біології досвіду виховної роботи природничого спрямування та методики її проведення, досвіду педагогічної діяльності під час виконання основних функцій керівника гуртка природничого спрямування.

Основними завданнями практики є:

- ознайомлення зі структурою, проблематикою, результатами роботи відповідної бази практики та педагогічним досвідом керівників гуртків позашкільних закладів освіти;

- відвідування занять керівників гуртків, практикантів, здійснення аналізу методики реалізації заняття і результатів спостережень;
- вивчення змісту і системи планування виховної роботи позашкільного закладу освіти, керівників гуртків;
- формування вмінь і навичок спостерігати процес виховання та аналізувати його результати;
- проведення виховних заходів біологічного спрямування із застосуванням різноманітних форм і методів виховної роботи, у тому числі інноваційних;
- ознайомлення з правилами оформлення документації бази практики;
- участь у підготовці та проведенні масових заходів, роботі гуртків, виготовленні наочних посібників, зокрема електронних, випуску газет відповідної бази практики;
- оформлення документації з практики.

1.3. Програмні компетентності та результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Біологія» за результатами практики майбутні бакалаври з біології повинні мати сформовані інтегральні, загальні, фахові (спеціальні) компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення освітнього компонента спрямоване на формування таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (**ІК**).

Загальні компетентності:

Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (**ЗК01**).

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (**ЗК02**).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (**ЗК04**).

Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово (**ЗК05**).

Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища (**ЗК09**).

Спеціальні компетентності:

Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування (**СК06**).

Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології едукативного процесу (**СК12**).

Вивчення освітнього компонента спрямоване на досягнення таких **програмних результатів навчання:**

Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності (**ПР02**).

Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами (**ПР04**).

Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання (**ПР07**).

Уміти прогнозувати ефективність та наслідки реалізації природоохоронних заходів (**ПР18**).

Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на добросовісність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень (**ПР22**).

Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства (**ПР23**).

Аналізувати, генерувати і впроваджувати традиційні та інноваційні методики та прийоми в едукативному процесі (**ПР25**).

За результатами вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти мають **знати:**

- основні теоретичні положення сучасної біології;
- роль всезагальних взаємозв'язків всіх природних процесів і явищ;
- причини і наслідки розвитку локальних, регіональних і глобальних екологічних проблем;
- основні форми й особливості антропогенного впливу на довкілля,
- основи раціонального природокористування і охорони компонентів біосфери.

За результатами вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають **уміти**:

- застосовувати базові фундаментальні біологічні знання при ствердженні активної природоохоронної життєвої позиції і формуванні світоглядних орієнтирів молоді в процесі виховної роботи.
- ефективно використовувати навчально-методичний потенціал бази практики;
- організовувати, проводити та методично правильно оформлювати виховні заходи природничого спрямування;
- вести природо-виховну роботу серед учнівської молоді.

1.4. Організація та керівництво практикою

Відповідно до навчального плану спеціальності 091 Біологія «Практика з виховної роботи» реалізується на 2-му та 3-му курсах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно у 3-му та 5-му семестрах та триває 2 тижні.

Практика з виховної роботи проводиться на базі позашкільних закладів освіти у режимі-online чи offline, де здобувачі вищої освіти спостерігають за роботою керівника гуртка еколого-натуралістичного напрямку та проводять відповідні виховні заходи для гуртківців.

Відповідальність за загальний контроль практики покладається на керівника закладу вищої освіти.

Безпосередню організацію практики та контроль за її проведенням в Академії здійснює **завідувач практики**, який:

- визначає бази практики та готує проекти договорів на проведення практики здобувачів освіти;
- готує накази про організацію і проведення практики здобувачів вищої освіти;
- готує необхідну документацію для проходження практики (журнали обліку практики, направлення тощо);
- здійснює контроль за організацією та якістю проведення практики викладачами-керівниками та здобувачами вищої освіти;
- подає проректору з науково-педагогічної роботи звіт про результати практики здобувачів вищої освіти.

Завідувач кафедри:

- контролює виконання змісту практики викладачами-керівниками практики;

- розглядає на засіданні кафедри перебіг і результативність практики;
- здійснює постійний контроль за якістю проведення практики викладачами-керівниками.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти забезпечують **викладачі-керівники практики**, які здійснюють такі заходи:

- розробляють силабус практики відповідно до навчального плану та освітньо-професійної програми;
- розробляють графіки практики;
- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: настановчі конференції (ознайомлення практикантів із необхідною документацією: зміст практики, щоденник, методичні настанови тощо), інструктажі з техніки безпеки;

- закріплюють практикантів за робочими місцями, здійснюють методичне керівництво та контроль за їхньою діяльністю;

- контролюють виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;

- разом із працівниками баз практик ведуть спостереження занять практикантів, обговорюють, аналізують їх;

- перевіряють та оцінюють звітну документацію здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від викладача-керівника консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно пройти медогляд (за необхідності);

- своєчасно прибути на базу практики;

- виконувати всі завдання, передбачені силабусом практики;

- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки на базі практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно здати звітну документацію з практики та скласти залік.

1.5. Зміст практики з виховної роботи

Зміст практики з виховної роботи регламентується навчальним планом для спеціальності 091 Біологія, відповідним силабусом й цими настановами.

Практикою з виховної роботи передбачається ознайомлення студентів-практикантів з роботою гуртка позашкільного закладу освіти еколого-натуралістичного напрямку еколого-біологічного профілю та проведення на його базі виховних заходів відповідного спрямування.

Зміст практики у 3-му та 5-му семестрах тотожний.

Зміст практики

1 день	Настановча конференція. Ознайомлення із загальними положеннями щодо організації й проведення практики з виховної роботи та вимогами щодо оформлення її результатів. Ознайомлення з базою практики, керівником практики від бази практики, нормативною базою провадження діяльності, особливостями гурткової роботи бази практики. Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта (див. розділ щоденника 4). Заповнення титульної сторінки, 1, 2, 4, 5, 10 розділів щоденника з практики (див. додаток А).
2 день	Вивчення досвіду організації та методики здійснення виховної роботи у рамках роботи гуртка. Ознайомлення з Планом роботи гуртка бази практики (див. додаток В). Відвідування (як мінімум одного) виховного заходу, що проводиться керівником гуртка від бази практики, та ведення спостереження за орієнтованою схемою (див. розділ щоденника 6). Ознайомлення з типами та особливостями виховних заходів різних типів (див. параграф 2.2). Ознайомлення з вимогами до розробки сценарію та проведення виховного заходу (див. параграф 2.1 та 2.3). Ознайомлення з вимогами до здійснення та оформлення самоаналізу виховного заходу (див. розділ щоденника 8). Ознайомлення з вимогами до змісту й оформлення спостереження та аналізу виховних заходів інших студентів-практикантів (див. розділ щоденника 9). Заповнення 3, 5, 6, 10 розділів щоденника з практики (див. додаток А).
3 день	Розробка та оформлення сценарію виховного заходу з вихованцями гуртка (див. параграф 2.1 та 2.3). Розробка та підготовка необхідних засобів наочності. Підготовка до проведення відкритого виховного заходу. Заповнення 5, 7, 10 розділів щоденника з практики (див. додаток А).
4 день	Проведення відкритого виховного заходу. Здійснення та оформлення самоаналізу виховного заходу (див. розділ щоденника 8). Відвідування спостереження та загальний аналіз (як мінімум 3-х) виховних заходів інших студентів-практикантів (див. розділ щоденника 9). Заповнення 5, 8, 9, 10 розділів щоденника з практики (див. додаток А).

5 день	Підсумкова конференція. Обговорення результатів проходження практики. Підбиття підсумків практики. Оформлення звітної документації (див. параграф 2.4) та представлення до звіту керівнику практики від кафедри.

Під час аудиторних занять з практики реалізуються наступні *методи online та offline навчання*:

- *за джерелом інформації*:
 - словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.
 - наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
 - практичні: вправи.
- *за логікою передачі і сприймання навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
 - *за ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;
 - *за ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з першоджерелами.
 - *методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності*: опрацювання дискусійних питань та навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо); реалізація ситуативного моделювання за допомогою ситуативних задач; інтерактивні методи навчання, проєктні, методи розвитку критичного мислення; технології дистанційного навчання тощо.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає використання дослідницько-пошукового, аналітико-синтетичного, інтерактивних методів, методів розвитку критичного мислення. *Зміст самостійної роботи* відображається у щоденнику практики з виховної роботи.

1.6. Підбиття підсумків практики

У заключний день з практики на підсумковій конференції (у режим-online чи offline) здобувачі вищої освіти звітують про виконання змісту практики та обговорюють результати проходження практики.

За результатами проходження практики здобувачі вищої освіти здають звітну документацію та складають залік.

Звітною документацією з практики з виховної роботи, що перевіряється та оцінюється, є:

1. **Щоденник з практики** встановленого зразка ([див. додаток А](#)). оформлений згідно з вимогами до технічного оформлення документації з практики ([див. додаток В](#)), складовою якого є:

- **індивідуальний план студента-практиканта** встановленого зразка ([див. розділ щоденника 4](#));

2. **Звіт про проходження практики з виховної роботи** встановленого зразка ([див. додаток Б](#)) оформлений згідно з вимогами до технічного оформлення ([див. додаток В](#)).

Питання для підсумкового контролю (заліку) складаються за змістом практики.

Система контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти з практики висвітлена у [розділі 3](#).

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні – на Вченій раді Академії або на радах факультетів не менше одного разу впродовж навчального року.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ НАСТАНОВИ ЗДОБУВАЧАМ ОСВІТИ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

2.1. Методичні настанови щодо розробки сценарію виховного заходу

Сценарій виховного заходу – це опис організованої дії колективу, що спрямована на досягнення визначеної мети.

Сценарій виховного заходу містить дві частини: *формальну і змістову*.

Формальна частина сценарію заходу включає загальні відомості про захід, зокрема: дата проведення, тип заходу, тема заходу, мета заходу, обладнання, література.

Список літератури укладається відповідно до [Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015](#). За необхідності посилання скорочуються за допомогою [онлайн-сервісу скорочення URL-адреси та посилання](#).

Змістова частина сценарію виховного заходу розробляється відповідно до обраного типу ([див. параграф 2.2](#)) і включає поетапний опис організації діяльності студента-практиканта та учасників гуртка задля досягнення поставленої мети).

Змістова частина виховного заходу може бути розгорнута або стисла. Його змістове наповнення залежить від типу та теми, але загальні принципи розробки змістовної частини єдині.

Сценарій виховного заходу оформлюється у щоденнику з практики відповідно до встановленої форми ([див. додат. А](#)) та вимог до технічного оформлення документації з практики ([див. додаток В](#)).

Макроеlementи (етапи) виховного заходу нумеруються арабськими цифрами та виділяються напівжирним (1., 2., ...).

Мікроelementи (методичні компоненти кожного етапу) виділяються напівжирним курсивом та нумеруються за принципом 1.1, 1.2, ... – де перша цифра – порядковий номер етапу (макроelementу) заходу, друга – порядковий номер виду діяльності (методичного компоненту кожного етапу).

До сценарію виховного заходу у додатках подається *розроблена наочність* та/або *мультимедійна презентація*.

Презентація розробляється з метою унаочнення матеріалу, що розглядається на виховному заході. Кожен слайд має відповідати тому, про що у конкретний момент йде мова. При створенні презентації необхідно враховувати особливості сприйняття інформації з екрану різних гаджетів, продумати

й підтримувати єдиний стиль представлення інформації й оформлення. У цілому презентація повинна бути лаконічною, доступною для сприйняття та композиційно цілісною.

До онлайн-заходу презентація розробляється обов'язково, для офлайн – за необхідності.

Рекомендованими ресурсами для розробки презентації є [PowerPoint](#), [Google Презентації](#) або [Canva](#).

Мультимедійна презентація до заходу, також, представляється до звіту керівнику з практики від кафедри разом зі звітною документацією у форматі *.ppt*, *.pptx*.

Також, презентацію виконану у [Canva](#) чи [Google Презентації](#) можна представляти до звіту у вигляді гіперпосилання з доступом для редагування у розділі «Література» у сценарії виховного заходу.

Назва файлу з презентацією: «Прізвище та ім'я студента-практиканта_презентація до заходу» (Наприклад, Купіна Оксана_презентація до заходу).

Алгоритм дій щодо розробки сценарію виховного заходу:

1. Дізнатися тему виховного заходу ([приклад див. у додатку Г](#)).
2. Проаналізувати літературні джерела з метою ознайомлення зі змістом теми (див. у практично-методичних посібниках, періодичній літературі, енциклопедіях тощо).
3. Виявити основну проблему теми, що постає перед вихованцями, сформулювати її.
4. Сформулювати мету виховного заходу.
5. Визначити тип проведення заходу, що посприє найефективнішому ознайомленню учасників гуртка з темою. Підготувати шаблон сценарію заходу у текстовому документі з відповідною структурою.
6. Визначити методи та прийоми навчання і виховання, які якнайкраще допоможуть розкрити тему та досягнути поставленої мети.
7. Відібрати матеріал до теми заходу відповідно до вікових, індивідуальних особливостей вихованців, сучасних вимог суспільства, і послідовно розкрити реалізацію кожного етапу заходу через мікроетапи (технології, методи, прийоми тощо), детально описавши діяльність учасників виховного процесу.
8. До запитань у дужках курсивом прописати можливі відповіді вихованців/правильну відповідь. До завдань прописати правильні відповіді.
9. Переглянути сценарій виховного заходу та приблизно розподілити час на реалізацію кожного етапу. За необхідності скорегувати.
10. Підготувати необхідні засоби наочності.

Загальні рекомендації до складання сценарію виховного заходу:

- Чітка назва заходу та мета.
- Планування основних етапів заходу відповідно до обраного типу.
- Визначення оптимального змісту виховного матеріалу з урахуванням основних принципів організації виховного процесу.
- Взаємозв'язок заходу з попередніми та наступними формами виховної та навчальної роботи з дітьми.
- Забезпечення чергування видів діяльності вихованців.
- Вибір найбільш раціональних методів і прийомів виховного впливу на вихованців на кожному етапі заходу.
- Лаконічні та чіткі інструкції щодо виконання завдання.
- Між етапами виховного заходу мають бути логічні переходи, що забезпечать його цілісність у цілому.
- Сценарій виховного заходу є авторською творчою розробкою. Використовуючи чийсь ідеї, не забувайте критично їх оцінювати та обов'язково вказуйте посилання на ресурс, яким скористалися.

2.2. Методичні настанови щодо підготовки виховних заходів різних типів

Кожен тип виховного заходу має свою структуру.

Структура виховного заходу – це сукупність, послідовність та логічний зв'язок елементів, що становлять його модель.

Відповідно до типу виховного заходу є й певні особливості його підготовки.

Особливості підготовки виховної години

Визначення	Виховна година – це форма позакласної виховної роботи, що покликана створювати оптимальні умови для продуктивного спілкування класного керівника з учнями з метою формування в них соціальної зрілості.
Функції	• ціннісно-орієнтовна;• освітня;• стимулювально-дієва.
Вимоги до виховної години	• поступове ускладнення змісту і форм виховної роботи;• вибір цікавих, актуальних для вихованців тем;• заохочення гуртківців до вільного висловлювання думок;

	• розмаїття форм і методів роботи; • використання фізкультхвилинок; • використання форм і методів роботи, що сприяють активізації діяльності школярів; • заохочення учасників до самостійних узагальнень, підбиття підсумків.	
Структура виховної години	Вступна частина	• вітання; • актуалізація опорних знань; • повідомлення теми та мети заняття, очікуваних результатів; • мотивація навчальної діяльності.
	Основна частина	• висвітлення керівником матеріалу нової теми; • оволодіння новими знаннями, ознайомлення з термінами, способами діяльності; • залучення вихованців до самостійного осмислення нового матеріалу; • підведення гуртківців до узагальнень, висновків.
	Заклучна частина	• обґрунтування можливості використання отриманих знань, умінь, навичок; • загальний підсумок із зазначенням його ключових моментів; • мотивування подальшої роботи учасників гуртка на виховних заняттях.

Особливості підготовки бесіди

Визначення	Бесіда – це метод виховання, що полягає в отриманні інформації за допомогою безпосереднього спілкування.	
Класифікація	За дидактичною метою	• вступна; • пояснювальна; • підсумкова; • контрольно-перевірна;
	За рівнем пізнавальної самостійності дітей	• репродуктивно-відтворювальна; • евристична;
	За формою проведення	• фронтальна; • індивідуальна;

	За плануванням	• запланована; • непередбачувана.
Вимоги до організації	<i>Фронтальної бесіди:</i> • вибір актуальної теми; • чіткість постановки мети; • урахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців; • моделювання можливих результатів відповідей; • використання інформації у формі монологу не більше 50% часу бесіди; • наявність у вихованців певного обсягу інформації з теми бесіди; • конкретизація основних питань; • продумування оптимальних прийомів підведення підсумку.	<i>Індивідуальної бесіди:</i> • визначення тривалості бесіди, місця і часу її проведення; • чіткість постановки мети; • створення атмосфери взаємної довіри; • виявлення уваги та поваги до думок співбесідника; • спрямування бесіди в потрібне русло; • надання можливості учню вільно висловлювати свої думки; • стриманість, терплячість педагога; • закінчення бесіди після досягнення мети; • аналіз перебігу та результатів бесіди.
Етапи фронтальної бесіди	1. <i>Обґрунтування теми.</i> 2. <i>Подача матеріалу для обговорення.</i> 3. <i>Діалог з дітьми.</i> 4. <i>Підведення підсумків.</i>	

Особливості підготовки гри

Визначення	<i>Гра</i> – вид діяльності людини, що спрямований на формування способів дій та досвіду взаємодії з навколишнім світом.	
Ознаки гри як засобу всебічного розвитку дитини	<u>Універсальні ознаки:</u> • є активною формою пізнання навколишньої дійсності; • є важливою складовою свідомої й цілеспрямованої діяльності;	<u>Специфічні ознаки:</u> • здійснюється за особистою ініціативою дитини; • сприяє реалізації творчих здібностей дитини; • передбачає емоційну насиченість.

	• є засобом фізичного, розумового, морального, естетичного виховання дитини.	
Компоненти ігрової діяльності	• спонукальний (мотиви, інтереси, прагнення, що визначають бажання дитини брати участь у грі); • орієнтувальний (вибір засобів і способів ігрової діяльності); • виконавчий (дії, операції, які дають можливість реалізувати ігрову мету); • контрольно-оцінний (корекція й стимулювання активності ігрової діяльності).	
Класифікація ігор	Види ігор	
	Творчі ігри	• сюжетно-рольові; • інтелектуальні; • конструкторські; • драматизація, інсценування; • гра-жарт.
	Ігри за встановленими правилами	• рухливі; • спортивні; • хороводні; • настільні.
Етапи гри	<i>1. Підготовчий (передбачення моделі гри педагогом у власному уявленні: виховні завдання, сценарій, варіанти охоплення всіх дітей грою).</i> <i>2. Розподіл ролей, ознайомлення з правилами гри, інструктаж.</i> <i>3. Власне гра.</i> <i>4. Завершення та підсумки гри.</i>	
Вимоги до підготовки і проведення гри	• відповідність віковим особливостям дітей; • урахування індивідуальних особливостей та бажань дітей; • побудова гри за схемою «піраміди»; • збереження стійкого інтересу в дітей до гри (елементи змагання, заохочення, вимога, введення романтичних ситуацій тощо); • оптимальна тривалість гри.	

Особливості підготовки екскурсії

Визначення	<i>Екскурсія</i> – форма організації виховного процесу, спрямована на вивчення учнями при керівній ролі педагога певних явищ, процесів, предметів шляхом безпосереднього їх сприймання.	
Класифікація	За змістом	• оглядові, • тематичні (натуралістичні, природничі).
	За місцем проведення	• міські; • у природу; • виробничі; • музейні.
	За способом пересування	• пішохідні; • транспортні.
	За тривалістю	• короткотермінові; • тривалі.
Ознаки	• довготривалість – від 1 години до 1 доби; • наявність екскурсійної групи; • наявність екскурсовода; • показ екскурсійних об'єктів; • пересування за раніше складеним маршрутом; • цілеспрямованість показу об'єктів, наявність визначеної мети.	
Завдання	• збагачувати знання вихованців; • установлювати зв'язки теорії з практикою; • розвивати спостережливість вихованців; • розвивати естетичні смаки; • розвивати пізнавальні інтереси; • формувати науковий світогляд; • сприяти професійній орієнтації вихованців.	
Функції	• інформаційна; • організаційна; • пізнавальна (навчальна); • виховна; • розвивальна.	
Етапи	1. <i>Підготовчий етап.</i> 2. <i>Проведення екскурсії</i> 3. <i>Заклучний етап.</i>	

Особливості підготовки заочної подорожі

Визначення	<i>Заочна подорож</i> – це комплексна творча гра, тобто комплекс взаємопов'язаних ігор, що підпорядковуються одній темі.
Функції заочної подорожі	• освітня функція • виховна функція • розвивальна функція
Завдання заочної подорожі	• розвиток і збагачення світогляду школярів; • пробудження у школярів допитливості, інтересу до певної події, явища; • розвиток творчих здібностей дітей, мислення, уяви, пам'яті; • формування пізнавальної активності, самостійності вихованців; • виховання моральних якостей особистості (товариські якості, відповідальність, взаємодопомога тощо).
Вимоги до організації та проведення заочної подорожі	• чітке формулювання виховної мети та підпорядкування їй змісту діяльності на всіх етапах проведення подорожі; • розробка умовного маршруту і складання карти гри-подорожі; • попередній добір і виготовлення необхідних атрибутів (ігрового реквізиту, маршрутних листків, художньо-ілюстративного матеріалу тощо); • варіативне використання різноманітних форм виховної роботи (бесід, конкурсів, ігор, театралізованих дійств, свят тощо) задля досягнення мети заочної подорожі; • узгодження складності завдань та часового регламенту з віковими можливостями вихованців; • залучення до підготовки і проведення заочної подорожі всіх учасників.
Етапи організації та проведення заочної подорожі	<i>1. Підготовчий етап;</i> <i>2. Визначення завдань, розподіл ролей;</i> <i>3. Виготовлення наочного матеріалу, підготовка повідомлень;</i> <i>4. Проведення заочної подорожі;</i> <i>5. Завершальний етап.</i>

2.3. Методичні настанови до проведення виховного заходу

Проведення виховного заходу – це маленька вистава, що характеризується логічністю й стрункістю побудови, узгодженістю дій учасників, змістовною й технологічною завершеністю дійства. У ній кожен грає свою роль, від якості виконання якої, залежить загальний успіх і виховний ефект заходу.

Здобувачі вищої освіти проводять виховні заходи в режим-online чи offline відповідно до рекомендацій роботи гуртка на поточний навчальний рік.

При проведенні виховного заходу слід дотримуватись наступних рекомендацій:

- Розпочинати і завершувати захід у назначений час.
- Дотримуватися норм тривалості заходу.
- Організувати вихованців до початку заходу.
- Обрати оптимальний темп і ритм роботи.
- Створювати комфортні умови для пізнавально-виховної діяльності вихованців гуртка.
- Раціонально використовувати час на виховному занятті.
- Обов'язково слід повідомити тему та мету виховного заходу.
- Залучати всіх учасників до активної діяльності.
- Заохочувати вихованців до самостійного пізнання інформації, пояснення нових понять, висування гіпотез, підбиття підсумків, тощо.
- Слідкувати за правильним вживанням еколого-біологічної термінології, повідомленням достовірних фактів.
- Для показу на дошці використовувати вказівку, для показу на слайді – курсор.
- Не нехтувати проведенням фізичних пауз.
- Бути організованим та послідовним у власних діях; емоційним і цікавим.
- Після кожного етапу виховного заходу робити лаконічні узагальнення, висновки.
- Наприкінці заходу організувати рефлексію навчально-пізнавальної діяльності вихованців та підбити підсумки.

2.4. Методичні настанови до оформлення звітної документації з практики

Наприкінці практики з виховної роботи здобувачі вищої освіти мають представити до звіту керівнику практики від кафедри звітну документацію, що включає:

1. Щоденник з практики встановленої форми (див. додаток А) оформлений згідно з вимогами до технічного оформлення (див. додаток В), складовою якого є:

Індивідуальний план студента-практиканта встановленого зразка (див. розділ щоденника 4) та оформлений згідно з вимогами до технічного оформлення (див. додаток В).

2. Звіт про проходження практики з виховної роботи встановленої форми (див. додаток Б) та оформлений згідно з вимогами до технічного оформлення (див. додаток В).

Структура, зміст та оформлення щоденника з практики з виховної роботи

Щоденник – основний документ студента-практикантка у якому він регулярно, починаючи з настановчої конференції та завершуючи підсумковою конференцією, фіксує результати виконаної роботи, занотовує спостереження, аналізує й відзначає набутий досвід відповідно до **індивідуального плану проходження практики**.

Щоденник відображає зміст діяльності студента-практиканта за кожний день практики, корелює за змістом з індивідуальним планом і звітом практиканта та перевіряється й оцінюється керівником практики від кафедри.

Структура та зміст щоденника з практики з виховної роботи

<u>Титульний аркуш</u>	Передбачає запис наступних даних: прізвище, ім'я та по батькові практиканта (-ки), курс, група, освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, факультет, випускова кафедра студента-практиканта, повна назва бази практики та терміни проходження практики.
Зміст щоденника	
<u>1. Загальна інформація про базу практики</u>	Передбачає запис загальних відомостей: повна назва бази практики; адреса; контактні дані, ПІБ директора бази практики; ПІБ керівника практики від бази практики, посада; керівник практики від кафедри, посада; графік роботи бази практики; час проведення виховних заходів (посилання на веб-зустріч); додаткова інформація.

<u>2. Список учасників гуртка</u>	Передбачає складання списку гуртківців в алфавітному порядку.
<u>3. План роботи гуртка</u>	Передбачає укладання плану роботи гуртка на термін практики відповідно до Плану роботи гуртка бази практики (приклад див. у додатку Г).
<u>4. Індивідуальний план роботи студента-практиканта</u>	Передбачає планування діяльності студента-практиканта: дата, вид роботи і коротка характеристика. Індивідуальний план роботи студента-практиканта затверджує та перевіряє керівник практики від кафедри.
<u>5. Облік проведеної роботи студента-практиканта</u>	Передбачає фіксацію результатів діяльності студента-практиканта: дата, вид роботи і коротка характеристика.
<u>6. Спостереження за роботою керівника гуртка від бази практики</u>	Передбачає занотовування спостережень під час проведення виховного заходу керівником гуртка від бази практики, з метою вивчення досвіду організації та методики здійснення виховної роботи у рамках роботи гуртка. Спостереження за роботою керівника гуртка від бази практики здійснюється за встановленою формою.
<u>7. Сценарій виховного заходу</u>	Передбачає опис організованої дії колективу, що спрямована на досягнення визначеної мети, відповідно до типу виховного заходу (див. параграф 2.2). Сценарій розробляється відповідно до рекомендацій (див. параграф 2.1).
<u>8. Самоаналіз виховного заходу</u>	Передбачає умовне розкладання студентом-практикантом проведеного ним же самим виховного заходу на складові з глибоким проникненням в їх суть, з метою оцінювання кінцевого результату своєї діяльності через осмислення, усвідомлення, порівняння запланованого з здійсненим та з урахуванням досягнень вихованців.

	Самоаналіз здійснюється і пишеться у довільній формі у вигляді зв'язного викладу за орієнтовним алгоритмом.
<u>9. Спостереження та аналіз роботи інших студентів-практикантів</u>	Передбачає занотовування спостережень під час та запис загального аналізу після проведення виховних заходів іншими студентами-практикантами (мін. 3). Спостереження та аналіз роботи інших студентів-практикантів здійснюється за орієнтовним алгоритмом.
<u>10. Фото- або відео-звіт</u>	Передбачає висвітлення фото- та/або відео матеріалів у довільному форматі, що відображають результати роботи студента-практиканта за кожний день практики відповідно до його індивідуального плану, з коротким описом здійсненої роботи. Відео матеріали додаються у форматі гіперпосилання на них.

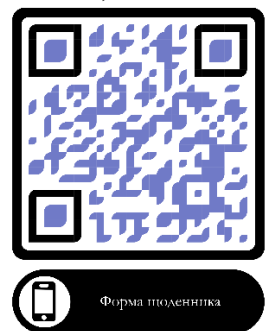
Вимоги до оформлення щоденника з практики з виховної роботи

Щоденник з практики оформлюється в електронному вигляді у текстовому редакторі *Microsoft Word* або *Google Документ* відповідно до встановленої форми ([див. додаток А](#)) та вимог до технічного оформлення ([див. додаток В](#)).

Завантажити форму щоденника з практики з виховної роботи можна за посиланням: <http://surl.li/obgcq> або, зчитавши QR-код.

Назва електронного файлу: «Прізвище та ім'я студента-практиканта_щоденник з практики з виховної роботи» (Наприклад, Купіна Оксана_щоденник з практики з виховної роботи).

Оформлений відповідно до вимог щоденник з практики представляється до звіту керівнику практики від кафедри та оцінюється.

Структура, зміст та оформлення звіту про проходження практики з виховної роботи

У звіті студент-практикант лаконічно висвітлює результати виконаної роботи під час проходження практики відповідно до завдань практики та індивідуального плану.

Структура та зміст звіту про проходження практики з виховної роботи

Вступ	Зазначити: • відомості про студента-практиканта (прізвище, ім'я та по батькові практиканта (-ки), курс, група, факультет, випускова кафедра);• повна назва бази практики та терміни проходження практики;• мета та завдання практики.
Основна частина	Висвітлити: • стислий зміст щоденної діяльності відповідно до мети, завдань практики та індивідуального плану;• якими вміннями та навичками оволоділи у ході проходження практики.
Висновки	Вказати: • загальний результат та ступінь виконання індивідуального плану практики (якщо не виконаний, вказати причини);• висновки щодо ефективності та корисності проходження практики з погляду набутих професійних навичок та вмінь (обґрунтувати);• загальні враження від практики;• труднощі з якими довелося зіштовхнутися під час практики (якщо труднощів не виникало – зазначити це);• особисті пропозиції щодо вдосконалення процесу організації та проведення практики з виховної роботи.

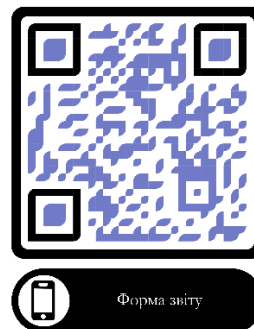
Вимоги до оформлення звіту про проходження практики

Звіт про проходження практики оформлюється в електронному вигляді у текстовому редакторі *Microsoft Word* або *Google Документ* відповідно до встановленої форми ([див. додаток Б](#)) та вимог до технічного оформлення ([див. додаток В](#)). Текст звіту друкується українською мовою, без скорочень.

Завантажити форму звіту про проходження практики з виховної роботи можна за посиланням: <http://surl.li/obfqn> або, зчитавши QR-код.

Назва електронного файлу: «Прізвище та ім'я студента-практиканта_звіт про проходження практики з виховної роботи» (Наприклад, Купіна Оксана_звіт про проходження практики з виховної роботи).

Оформлений відповідно до вимог звіт про проходження практики з виховної роботи представляється до звіту керівнику практики від кафедри та оцінюється.

РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПРАКТИКИ

3.1. Форми та методи контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти

Формами контролю з освітнього компонента «Практика з виховної роботи» є *поточний і підсумковий*.

- *Поточний контроль* передбачає перевірку розуміння та засвоєння навчального матеріалу, сформованих практичних умінь та навичок, умінь самостійно опрацьовувати матеріал навчальної дисципліни, здатності осмислювати зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація). Включає оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти на практичних та семінарських заняттях, завдань для самостійної підготовки здобувачів (пошуково-аналітичні, дослідницькі та творчі завдання).

Методи поточного контролю: методи усного контролю, письмового контролю, взаємоконтроль та самоконтроль.

- *Підсумковий семестровий контроль* – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з практики.

Форма підсумкового контролю – залік.

Питання для підсумкового контролю (заліку) складаються за змістом практики.

3.2. Розподіл балів і критерії поточного оцінювання

Оцінювання результатів практик здійснюється відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу та внутрішнього [Положення про організацію освітнього процесу](#) та [Порядку оцінювання здобутих компетентностей здобувачів освіти](#).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики відповідно до індивідуального плану з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно, за умов, визначених адміністрацією Академії (у вільний від навчання час та в межах графіку освітнього процесу).

Здобувач вищої освіти, який повторно отримав негативну оцінку з практики, відраховується з Академії.

Оцінка за практику виставляється у відомість загальної успішності та враховується при нарахуванні стипендії.

Оцінюються наступні види поточної діяльності здобувачів вищої освіти:

- індивідуальний план студента-практиканта (є складовою щоденника з практики);
- підготовка до виховного заходу;
- проведення виховного заходу;
- ведення щоденника з практики;
- звіт про проходження практики з виховної роботи;

Самостійна робота здобувачів відображається в індивідуальному плані студента-практиканта і є обов'язковою для виконання, перевіряється керівником практики від кафедри та оцінюється.

Розподіл балів, які одержують студенти-практиканти

№	Зміст роботи	Рівень досягнень	мін – тах	Рейтинговий бал	Підсумковий контроль	Загальна
1.	Індивідуальний план	незадовільно	0 – 15	0-8	Залік <i>тах – 100 балів (k=0,4)</i>	S заг = 0,6*S підс + 0,4*S залік
		задовільно		9-10		
		добре		11-13		
		відмінно		14-15		
2.	Підготовка до виховного заходу	незадовільно	0 – 25	0-14		
		задовільно		15-17		
		добре		18-21		
		відмінно		22-25		
3.	Проведення виховного заходу	незадовільно	0 – 25	0-14		
		задовільно		15-17		
		добре		18-21		
		відмінно		22-25		
4.	Ведення щоденнику	незадовільно	0 – 15	0-8		
		задовільно		9-10		
		добре		11-13		
		відмінно		14-15		
5.	Звіт з практики з виховної роботи	незадовільно	0 – 20	0-11		
		задовільно		12-14		
		добре		15-17		
		відмінно		18-20		
Підсумковий бал					тах – 100 балів (k=0,6)	

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» ставиться, якщо здобувач освіти проявляв активність, зацікавленість та допитливість під час підготовки сценарію виховного заходу; виховні заходи було проведено на високому навчальному та організаційно-методичному рівнях; здобувачем вищої освіти обґрунтовано висувалися, ефективно вирішувалися навчально-виховні завдання, раціонально застосовувалися різноманітні методи навчання та прийоми активізації вихованців

із врахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, підтримувалася дисципліна; якщо здобувач вищої освіти виявив знання психолого-педагогічної теорії та творчу самостійність у доборі навчального та дидактичного матеріалу в процесі побудови та аналізу занять; закріплення знань через проблемні питання, діалог.

До того ж:

- повністю реалізовано виховний, освітній, розвивальний потенціал виховного заходу;
- методичні прийоми відповідають освітнім умовам та поставленим цілям;
- правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних, мовленнєвих вправ;
- практикант дає чіткі методично грамотні установки на виконання учнями мовленнєвих дій;
- правильно розподіляє час;
- здобувач вищої освіти практично не робить помилок, помічає помилки вихованців і швидко, коректно їх виправляє;
- здобувач вищої освіти використовує завдання, що сприяють мотивації пізнавальної діяльності вихованців;
- грамотно використовується наочність, ІКТ, як наявні, так і самостійно виготовлені;
- епізодично користується конспектом і протягом заняття може скоригувати свою діяльність;
- індивідуальний план укладено логічно, змістовно, відповідно мети та завдань практики;
- щоденник практики повно та логічно відображає проведену здобувачем роботу, містить належно оформлені аналітичні спостереження з висновками та сценарій проведеного виховного заходу;
- звіт з практики з виховної роботи повно логічно хронологічно описує зміст пройденого виду практики, містить власні критичні узагальнення та пропозиції щодо поліпшення організації роботи.

Оцінка «добре» ставиться, якщо студент-практикант виявляв помірну активність під час добору матеріалу та підготовки сценарію виховного заходу; здобувач вищої освіти провів виховні заходи на достатньому рівні, успішно вирішував виховні завдання, однак недостатньо ефективно використовував окремі методичні прийоми активізації вихованців; якщо здобувач вищої освіти виявив знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального та

дидактичного матеріалів, але припускався незначних помилок у побудові та проведенні занять:

- не до кінця реалізовано виховний, освітній, розвивальний потенціал заходу;
- методичні прийоми раціональні, відповідають умовам навчання та поставленим цілям;
- в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних, мовленнєвих вправ;
- практикант іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також, помічає і виправляє більшість помилок вихованців;
- практикант володіє різними способами активізації вихованців на занятті, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
- здобувач вищої освіти уміє викликати інтерес до більшості видів роботи, що проводяться;
- використовує наявні та самостійно виготовлені наочні посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;
- епізодично користується сценарієм заходу, в деяких випадках може скоригувати заплановану діяльність.
- закріплення знань формальне;
- при укладанні індивідуального плану наявні незначні логічні та змістові неточності;
- щоденник практики частково відображає проведену здобувачем роботу, допущено незначні логічні неточності, містить оформлені спостереження, у висновках не простежується аналітичний підхід;
- звіт з практики з виховної роботи логічно описує зміст пройденого виду практики, містить узагальнені висновки.

Оцінка «задовільно» ставиться, ставиться, якщо студент-практикант виявляв стриманість, пасивність під час добору матеріалу та підготовки сценарію виховного заходу; якщо здобувач вищої освіти у реалізації навчально-виховних завдань помилявся, недостатньо ефективно застосовував психолого-педагогічну теорію, методи та прийоми виховання, недостатньо активізував пізнавальну діяльність вихованців, не завжди був спроможний встановити контакт із ними, під час аналізу занять не виявляв чи не розумів сутності та причин своїх помилок та недоліків. Закріплення знань не проведено. До того ж:

- не до кінця реалізовано освітній, виховний, розвивальний потенціал заняття;
- методичні прийоми не завжди відповідають меті;

- мають місце порушення послідовності вправ і співвідношення тренувальних, мовленнєвих вправ;
- здобувач вищої освіти часто допускає мовні та мовленнєві помилки, не помічає в багатьох випадках помилок вихованців;
- уміє викликати інтерес до деяких видів роботи на занятті;
- здобувач вищої освіти мало та не завжди раціонально використовує наочні посібники, не виготовляє їх самостійно;
- здобувач вищої освіти постійно користується конспектом і не може скоригувати свою діяльність;
- індивідуальний план укладено з логічно-змістовими порушеннями мети та завдань практики;
- щоденник практики частково відображає проведену здобувачем роботу, спостереження не систематичні, без аналітичних висновків;
- звіт з практики з виховної роботи фрагментарно описує зміст пройденого виду практики, не містить узагальнення, відсутня рефлексія.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо на занятті не було досягнуто навчально-виховної мети, допущено серйозні помилки під час викладу матеріалу, не використовувалася наочність; якщо здобувач вищої освіти виявив поверхові знання психолого-педагогічної теорії та некритично ставиться до своєї роботи. Індивідуальний план не розкриває основні завдання практики, щоденник не містить достатніх відомостей про проведену роботу, звіт не має логічної структури. Документи містять граматичні помилки. Здобувач вищої освіти має пройти практику повторно.

3.3. Розподіл балів і критерії підсумкового оцінювання

Критерії підсумкового оцінювання (залік)

<i>За 100-ю шкалою</i>	<i>За націонал. шкалою</i>	<i>За шкалою ECST</i>	<i>Характеристики критеріїв оцінювання здобутих компетентностей</i>
90-100	відмінно	A	Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
82-89	добре	B	Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький

			характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
75-81	добре	C	Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), умеє робити висновки, виправляти допущені помилки.
69-74	задовільно	D	Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60-68	задовільно	E	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.
35-59	Не зараховано з можливістю повторного складання	FX	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
1-34	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	F	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Загальна оцінка визначається як сума підсумкової семестрової та оцінки за залік в балах: за національною, 100-бальною шкалою та шкалою ECTS. Оцінка заноситься до залікової відомості й індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECST	За національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
69-74	D	задовільно
60-68	E	задовільно

35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

3.4. Орієнтовні питання до підсумкового контролю з практики

1. Загальна структура практики з виховної роботи.
2. Мета та завдання практики з виховної роботи.
3. Обов'язки здобувачів вищої освіти під час проходження практики з виховної роботи.
4. Зміст практики з виховної роботи.
5. Звітна документація з практики з виховної роботи.
6. Особливості розробки сценарію виховного заходу.
7. Особливості підготовки виховних заходів різних типів.
8. Загальні рекомендації до проведення виховного заходу.
9. Обґрунтувати обраний тип виховного заходу, методи і прийоми ведення занять та їх доцільність.
10. Охарактеризувати методи і методичні прийоми, що були застосовані на кожному етапі проведеного заходу. Чи сприяли дібрані методи вирішенню завдань кожного етапу заходу?
11. Охарактеризувати обрані засоби едукативного процесу для проведення заходу та їх доцільність.
12. Структура та зміст щоденника з практики з виховної роботи.
13. Особливості укладання індивідуального плану роботи студента-практиканта.
14. Особливості здійснення обліку проведеної роботи студента-практиканта.
15. Особливості спостереження за роботою керівника гуртка від бази практики.
16. Особливості здійснення самоаналізу виховного заходу.
17. Особливості спостереження та аналізу роботи інших студентів-практикантів.
18. Структура та зміст звіту про проходження практики з виховної роботи.
19. Форми та методи контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти під час проходження практики з виховної роботи.
20. Обґрунтувати власні результати практики з виховної роботи: загальні висновки та рекомендації.

ПІСЛЯМОВА

Методичні настанови «Практика з виховної роботи» укладено відповідно до освітньо-професійної програми «Біологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 091 Біологія і спрямовані на вирішення завдань вдосконалення практичної підготовки бакалаврів з біології.

У представлених методичних настановах розкривається суть та особливості організації та проведення практики з виховної роботи, методичні настанови здобувачам освіти щодо проходження даного виду практики, систему контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти та зазначено рекомендовану літературу. А також, представлено рекомендації та вимоги до складання і ведення щоденника практики, сценарію виховного заняття, методики його підготовки та проведення, орієнтовні схеми аналізу і самоаналізу заняття.

Уважаємо, що дані методичні настанови забезпечать ефективність формування у майбутніх бакалаврів з біології досвіду виховної роботи природничого спрямування та методики її проведення, досвіду педагогічної діяльності під час виконання основних функцій керівника гуртка природничого спрямування та інтегральної, загальних і фахових компетентностей, що визначені ОП Біологія.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Нормативні та допоміжні документи (закони, постанови, рішення, положення, стратегії, стандарти тощо)

1. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у 2023-2024 навчальному році у закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку / Лист МОНУ від 26 липня 2023 року № 161. URL : <http://surl.li/nzyyyv> (дата звернення : 12.12.2023).

2. Навчальні програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку : еколого-біологічний профіль : збірник / за заг. редакцією д. п. н. В. В. Вербицького. Київ : НЕНЦ, 2023.137 с. URL : <http://surl.li/nzzcp> (дата звернення : 28.11.2023).

3. Освітня професійна програма першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 091 Біологія галузі знань 09 Біологія. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2021. 19 с.

4. Про забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти під час дії воєнного стану / Листи МОНУ від 18 березня 2022 року № 1\3544-22. URL : <http://surl.li/cqbmnd> (дата звернення : 11.12.2023).

5. Про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради та її структурних підрозділах : нова редакція / Положення затверджено на засіданні Вченої ради академії від 07 червня 2023 року № 12. URL : <http://surl.li/iqhn> (дата звернення : 28.11.2023).

6. Про організацію освітньої діяльності в закладах позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році / Лист МОНУ від 23 серпня 2023 року № 1/12609-23. URL : <http://surl.li/krioh> (дата звернення : 12.12.2023).

7. Про позашкільну освіту / Закон України від 22 червня 2000 року № 1841-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> (дата звернення : 11.12.2023).

8. Про проведення практики здобувачів вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради / Положення затверджено на засіданні Вченої ради академії від 30 серпня 2023 року № 1. URL : <http://surl.li/swvb> (дата звернення : 28.11.2023).

9. Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України / Положення МОНУ від 08 квітня 1993 року № 93. URL : <http://surl.li/nzxzb> (дата звернення : 27.11.2023).

4.2. Основні джерела

1. Биковська О. В. Особливості професійної підготовки педагогів для системи позашкільної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2011. URL : <http://surl.li/nzwdg> (дата звернення : 11.12.2023).
2. Методичний путівник керівника гуртка сучасної школи та позашкільля. Ч. 2. / уклад. С. Б. Пітко. Львів : ЛОІППО, 2020. 79 с.
3. Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. Київ : ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с.
4. Яременко Л. Реалізація функцій організації дозвілля і формування творчих здібностей особистості в позашкільній освіті. *Рідна школа*. 2015. № 5/6. С. 62-66.
5. Цибулько Л. Г., Білецький О. А., Бондаренко Є. О. Організація і зміст гурткової роботи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2020. № 5 (336). С. 176-183. URL : <http://surl.li/nzwdl> (дата звернення : 12.12.2023).

4.3. Допоміжна література

1. Бех І. Д. Позашкільне середовище як виховна система. *Матеріали І Міжнародного симпозиуму психологів позашкільних навчальних закладів «Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах»*, (Київ, 1-3 березня 2012). Київ, 2012. С. 11-15.
2. Гнатюк В., Упатова І., Дехтярьова О., Куруц Н. Віртуальні лабораторії в біологічній освіті: моделювання експериментальних досліджень. *Академічні візії. Освіта/Педагогіка*. Вип. 21. 2023. URL : <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/479/438> (дата звернення : 13.12.2023).
3. Йелле Роймер. *Номо Urbanus. Парадокс еволюції*. Київ : Видавництво Жупанського, 2017. 134 с.
4. Дженні Брум. *Анімаліум*. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 112 с.
5. Мічіо Кайку. *Майбутнє розуму*. Львів : Літопис, 2017. 408 с.
6. Методика гурткової та клубної роботи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах : навч. посіб. / Н. Ю. Брижак. Київ : Логос, 2017. 126 с. URL : <http://surl.li/nzwep> (дата звернення : 28.11.2023).
7. Упатова І. Борзик О., Дехтярьова О., Калашник Д. Здоров'язбережувальне освітнє середовище як умова реалізації здоров'язбережувальної освіти. *Вісник науки та освіти» (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. Київ, 2023. Вип. №3(9) С. 588–601.

8. Упатова І., Дехтярєва О., Каденко І. Роль комп'ютерних симуляцій у вивченні біологічних процесів та явищ. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. № 12(30) 2023. С. 495-508. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/5940> (дата звернення : 27.11.2023).

4.4. Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (Наукова періодика України). URL : <http://surl.li/nzwwgk> (дата звернення : 11.12.2023).

2. Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. URL : <https://nenc.gov.ua/> (дата звернення : 11.12.2023).

3. Офіційний сайт Всеукраїнської екологічної ліги. URL : <http://www.ecoleague.net> (дата звернення : 12.12.2023).

4. Природно-заповідний фонд України. Види, занесені до Червоної книги України. URL : <http://surl.li/nzwwge> (дата звернення : 13.12.2023).

5. Український біологічний сайт. URL : <http://www.biology.org.ua/> (дата звернення : 13.12.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

Форма щоденника з практики

Міністерство освіти і науки України
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЩОДЕННИК З ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

(прізвище, ім'я та по батькові практиканта (-ки))

здобувача(-ки)

_____ курсу, _____ групи, освітнього ступеня бакалавр

галузі знань 09 Біологія спеціальності 091 Біологія

психолого-педагогічного факультету

(факультет)

кафедри природничих дисциплін

(кафедра)

(повна назва бази практики)

з _____ по _____

(терміни проходження практики)

Харків
202_

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про базу практики	с.
2. Список учасників гуртка	с.
3. План роботи гуртка	с.
4. Індивідуальний план роботи студента-практиканта	с.
5. Облік проведеної роботи студента-практиканта	с.
6. Спостереження за роботою керівника гуртка від бази практики	с.
7. Сценарій виховного заходу	с.
8. Самоаналіз виховного заходу	с.
9. Спостереження та аналіз роботи інших студентів-практикантів	с.
10. Фото- або відео-звіт	с.

** Примітка: Вказати номери сторінок відповідних розділів щоденника у змісті після його заповнення.*

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва бази практики	
Адреса	
Контактні дані	
ПІБ директора бази практики	
ПІБ керівника практики від бази практики, посада	
ПІБ керівник практики від академії, посада	
Графік роботи бази практики	
Час проведення виховних заходів (посилання на веб-зустріч)	
Додаткова інформація	

2. СПИСОК УЧАСНИКІВ ГУРТКА

« _____ »

(назва гуртка)

№ з/п	ПІБ
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	

3. ПЛАН РОБОТИ ГУРТКА

<i>№ з/п</i>	<i>Дата</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	<i>Примітки</i>
<i>1.</i>				
<i>2.</i>				
<i>3.</i>				
<i>4.</i>				
<i>5.</i>				

4. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

<i>№ з/п</i>	<i>Дата</i>	<i>Вид роботи</i>	<i>Коротка характеристика</i>
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Затверджено:

Керівник практики від кафедри _____
 (підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Перевірено:

Оцінка _____

Керівник практики від кафедри _____
 (підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

5. ОБЛІК ПРОВЕДЕНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

<i>№ з/п</i>	<i>Дата</i>	<i>Вид роботи</i>	<i>Коротка характеристика</i>
<i>1.</i>			
<i>2.</i>			
<i>3.</i>			
<i>4.</i>			
<i>5.</i>			

**6. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РОБОТОЮ
КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ**

Дата проведення: _____ ПІБ: _____

Тип заходу: _____

Тема заходу: _____

Мета заходу: _____

Обладнання: _____

Перебіг заняття:	Мої враження	Мої рекомендації
Загальні висновки:		

7. СЦЕНАРІЙ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Дата проведення:

Тип заходу:

Тема заходу:

Мета заходу:

Обладнання:

Література:

Перебіг заняття:

8. САМОАНАЛІЗ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Дата проведення:

ПІБ:

Тип заходу:

Тема заходу:

Загальний самоаналіз заходу

Здійснюється за наведеним алгоритмом:

1. Своєчасність і чіткість в організації початку й кінця заняття. Оптимальний темп роботи. Раціональне використання часу на занятті. Чергування різних видів діяльності протягом проведення заходу.
2. Актуальність, обґрунтованість та своєчасність розгляду обраної теми. Її відповідність віковим особливостям та інтересам дітей.
3. Доцільність обраної форми проведення виховного заходу, її відповідність віку та можливостям дітей і виховного середовища. Відповідність структури заходу його типу. Відповідність теми заняття його меті, змісту. Грамотність цілеформування, конкретність та повнота поставлених цілей, міра їх досягнення (недосягнення), причини цього. Реалізація виховної, розвивальної, навчальної та профорієнтаційної роботи на занятті.
4. Логічність побудови сценарію, зв'язаність його складових частин. Переходи між етапами заходу логічні і плавні. Підбиття підсумків після кожного етапу.
5. Наукова достовірність матеріалу, використання сучасних досягнень науки, техніки, промисловості, мистецтва, екології, зв'язок із подіями сьогодення.
6. Різноманітність та інноваційність методів і прийомів навчання, виховання, розвитку на занятті. Розвиток допитливості, творчості, навичок самостійного мислення. Використання прийомів заохочення й стимулювання до діяльності, зосередження уваги гуртківців.
7. Наявність необхідного обладнання для організації проведення виховного заходу, використання інноваційних засобів навчання. Якість оформлення, методичного забезпечення, використання наочності.
8. Активність, самостійність, зацікавленість вихованців та міра їх участі в підготовці та проведенні заходу. Культура міжособистісної взаємодії його учасників на всіх етапах проведення виховного заходу.
9. Емоційна насиченість виховного заходу. Дотримання норм літературної вимови, ступінь емоційності мовлення.

Висновки та рекомендації: Мета заходу була досягнута / досягнута частково / не досягнута. Структура відповідала / не відповідала типу заходу (обґрунтувати). Доцільна / недоцільна комбінація технологій методів, прийомів і засобів навчання, виховання, розвитку сприяла / не сприяла засвоєнню вихованцями теоретичних знань та практичних умінь і навичок. Студентові-практиканту вдалося / не вдалося установити зв'язок з учасниками. Тему розкрито повною мірою / частково. Засвоєні знання було узагальнено та приведено у певну цілісну систему / набуті знання не було приведено в єдину систему.

Засвоєння теми учнями: відмінне, достатнє, задовільне, незадовільне.

9. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА АНАЛІЗ РОБОТИ ІНШИХ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Дата проведення:

ПІБ:

Тип заходу:

Тема заходу:

Мета заходу:

Обладнання:

Спостереження виховного заходу:

Перебіг заняття:	Позитивне	Негативне

Загальний аналіз виховного заходу:

Здійснюється за запропонованим алгоритмом:

1. Організація: готовність дітей до проведення заходу; оформлення місця проведення, обладнання, наочність; використання ТЗН; структурна схема заходу, чіткість, організованість, злагодженість у проведенні заходу; раціональне використання часу; участь представників громадськості у заході.

2. Зміст: змістовна спрямованість, логічність, послідовність, цілеспрямованість, раціональність у доборі фактів, їх осмислення, глибина висновків, зв'язок з життям класу, школи, міста; добір питань, що хвилюють школярів. Науковість змісту. Доступність та посиленість змісту для дітей цього віку. Актуальність і зв'язок змісту з життям. Пізнавальна цінність змісту. Новизна та оригінальність змісту.

3. Методика проведення: врахування вікових особливостей школярів; можливість відвертого обміну думками; характер діалогу; стимулювання вихованців до дискусії.

4. Діяльність вихованців: поведінка гуртківців, їх активність, зацікавленість, ставлення до заходу, поведінка вчителя; його тон; ставлення до вихованців, педагогічний такт, повага до самостійності думок, пропозицій. Активність та зацікавленість вихованців у ході заняття. Ступінь самостійності, ініціативи та творчості вихованців. Емоційність вихованців.

5. Діяльність та особистісні якості студента-практиканта. Раціональність та ефективність використання часу. Стиль і культура спілкування учасників виховного заходу. Виразність, емоційність і доступність виступів. Участь вихованців у проведенні заходу. Рівень компетентності та ерудиції студента-практиканта. Ступінь його зацікавленості заходом. Демократичність і тактовність у спілкуванні з вихованцями. Зовнішній вигляд, культура мовлення, міміка, жести.

6. Загальні висновки: найбільш істотні позитивні сторони і недоліки щодо змісту, методів проведення, якості підготовки і виховних результатів; вирішення конкретних завдань в процесі підготовки і проведення заходу. Чи досягнута мета, як ставилися діти до заняття, роль педагога в підготовці і проведенні заходу, ініціативність і творчість практиканта.

7. Рекомендації та пропозиції.

10. ФОТО- АБО ВІДЕО-ЗВІТ

День перший

(дата)

Результати роботи

Фото та відео матеріали

День другий

(дата)

Результати роботи

Фото та відео матеріали

День третій

(дата)

Результати роботи

Фото та відео матеріали

День четвертий

(дата)

Результати роботи

Фото та відео матеріали

День п'ятий

_____ (дата)

Результати роботи

Фото та відео матеріали

Щоденник перевірено:

<i>Дата</i>	<i>Зауваження і побажання з організації та проведення практики, ведення щоденника</i>	<i>Оцінка</i>

Керівник практики від кафедри _____

(підпис)

_____ (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Форма звіту про проходження практики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Керівник практики від бази практики

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник практики від академії

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Звіт студента-практиканта

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

психолого-педагогічного факультету

_____ (факультету)

кафедри природничих дисциплін

_____ (кафедра)

_____ курсу, _____ групи

про проходження практики з виховної роботи на базі

_____ (повна назва бази практики)

з

ПО

_____ (терміни проходження практики)

Мета практики полягає у набутті майбутніми бакалаврами з біології досвіду виховної роботи природничого спрямування та методики її проведення, досвіду педагогічної діяльності під час виконання основних функцій керівника гуртка природничого спрямування.

Основними **завданнями** практики є:

- ознайомлення зі структурою, проблематикою, результатами роботи відповідної бази практики та педагогічним досвідом керівників гуртків позашкільних закладів освіти;
- відвідування занять керівників гуртків бази практики, практикантів, здійснення аналізу методики реалізації заняття і результатів спостережень;
- вивчення змісту і системи планування виховної роботи позашкільного закладу освіти, керівників гуртків;
- формування вмінь і навичок спостерігати процес виховання та аналізувати його результати;
- проведення виховних заходів біологічного спрямування із застосуванням різноманітних форм і методів виховної роботи, у тому числі інноваційних;
- ознайомлення з правилами оформлення документації бази практики;
- участь у підготовці та проведенні масових заходів, роботі гуртків, виготовленні наочних посібників, зокрема електронних, випуску газет відповідної бази практики;
- оформлення документації з практики.

Продовження додатку Б

Основний текст звіту має містити стислий зміст щоденної діяльності відповідно до мети, завдань практики та індивідуального плану; якими уміннями та навичками оволоділи у ході проходження практики.

У висновках вказати: загальний результат та ступінь виконання індивідуального плану практики (якщо не виконаний, вказати причини); висновки щодо ефективності та корисності проходження практики з погляду набутих професійних навичок та вмінь (обґрунтувати); загальні враження від практики; труднощі з якими довелося зіштовхнутися під час практики (якщо труднощів не виникло – зазначити це); особисті пропозиції щодо вдосконалення процесу організації та проведення практики з виховної роботи.

(дата складання звіту)

(підпис студента-практиканта)

(прізвище та ініціали)

Вимоги до технічного оформлення документації з практики

- Параметри сторінки:
 - розмір сторінки – A_4 ,
 - орієнтація – книжкова (вертикальна),
 - поля: ліве – 2,5, праве – 1,5, верхнє – 2, нижнє – 2.
- Шрифт – *Times New Roman (TNR)*, кег (розмір) – 14.
- Міжрядковий інтервал – 1,15.
- Абзацний відступ – 1,25.
- Вирівнювання тексту – *по ширині*.
- Текст подається без переносів.
- У тексті уживаються такі знаки: лапки – (« »), апостроф – (’), через пробіл тире (–), а не дефіс (-). Двокрапка (:) ставиться без пробілу.
- Формат збереження текстових файлів – *.doc* або *.docx*.

Орієнтовний навчально-тематичний план роботи гуртка еколого-натуралістичного напрямку «Флористика та фітодизайн інтер'єру»

Початковий рівень, перший рік навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ. Флористика – вид декоративно-прикладного мистецтва. Історія виникнення флористики	3	6	9
2.	Матеріали та інструменти флориста	3	6	9
3.	Рослинні матеріали, які використовуються у флористиці. Заготівля рослинного матеріалу, обробка та умови його зберігання.	9	9	18
4.	Осінь флористика. Осінній декор.	9	15	24
5.	Основи флористики. Аплікації. Виготовлення аплікацій з природних матеріалів.	9	18	27
6.	Новорічні та Різдвяні флористичні композиції. Зимова флористика.	9	24	33
7.	Кімнатні рослини в інтер'єрі Горщечкові рослини.	9	24	33
8.	Український сувенір. Виготовлення сувенірів	12	15	27
9.	Весняна тематика у флористиці.	6	12	18
10.	Індивідуальна робота з флористичним матеріалом	3	9	12
11.	Підсумок	3	3	6
	Усього:	75	141	216

Навчальне видання

ПРАКТИКА З ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Методичні настанови
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 091 Біологія

Укладачі:

Упатова Ірина Петрівна

Купіна Оксана Вячеславівна

Борзик Олена Богданівна

